

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS - SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL
PANELI ZGJEDHOR PËR ANKESA DHE PARASHTRESA
IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE - ELECTION COMPLAINTS AND APPEALS PANEL

ZP.Anr.5/2025

IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE (IPŽP), sastavljen od sudija: Ramuš Bardiqi, predsedavajući, Hidajete Gaši Alaj i Kujtim Pasuli, članovi, odlučujući po žalbi podnetoj od strane Udruženja Down sindrom Kosovo, podnetoj protiv Centralne izborne komisije (CIK) u vezi sa Službenim vodičem za procedure glasanja uz pomoć, na sednici panela održanoj 05.12.2025. godine, donosi ovu:

ODLUKU

ODBIJA SE KAO NEOSNOVANA žalba ZP.A.br.5/2025 od 04.12.2025. godine, podneta od strane Udruženja Down sindrom Kosovo, protiv Centralne izborne komisije (CIK) u vezi sa Službenim vodičem za procedure glasanja uz pomoć.

Obrazloženje

Dana 04.12.2025. godine, IPŽP je primio žalbu od strane Udruženja Down sindrom Kosovo, podnetu protiv Centralne izborne komisije, u vezi sa Vodičem za glasanje uz pomoć, koji je sastavila Centralna izborna komisija, u kojoj žalbi je istaknuto da je ovaj vodič stvorio prakse koje narušavaju prava građana sa invaliditetom tokom izbornog procesa na opštinskim izborima u drugom krugu za opštine koje su išle na drugi krug (izbori koji su održani 09.11.2025. godine). Dalje, podnosilac žalbe ističe da sadržaj ovog vodiča od strane CIK-a, dolazi u sukob sa ustavnim, zakonskim okvirom zemlje i međunarodnim standardima za prava građana sa invaliditetom, konkretno tretira invaliditet kao "bolest", svodeći ga na zdravstvenu dimenziju i udaljavajući ga od perspektive ljudskih prava, jednakosti i punog učešća u izbornom procesu. Dalje, u žalbi se ističe da ovo narušava član 45 Ustava Republike Kosovo kao i član 89 ZOI-a, koji priznaje pravo na glasanje uz pomoć za građane sa invaliditetom koji, zbog svog stanja, ne mogu sami da glasaju, a prema podnosiocu ovaj vodič praktično ograničava ovo zakonom garantovano pravo. Takođe, u žalbi se ističe da krši zakon br. 05/L-021 o zaštiti od diskriminacije i da je u suprotnosti sa Konvencijom UN-a o pravima osoba sa invaliditetom, član 29. Podnosilac žalbe dalje ističe da su zabrinutost u vezi sa vodičem koji je sastavio CIK uputili i u CIK 10.11.2025. godine, ali do sada nisu dobili nikakav odgovor ili zvanično pojašnjenje, istovremeno ovaj vodič je sastavljen i usvojen u veoma kratkom vremenskom periodu, nisu konsultovane zainteresovane strane i nije

objavljen na zvaničnoj veb stranici CIK-a, po njima je ovo direktno uticalo na diskriminaciju i nemogućnost ostvarivanja prava na glasanje osoba sa invaliditetom uz pomoć tokom drugog kruga opštinskih izbora.

Stoga, na osnovu ovih okolnosti, uključujući već i određeni datum novih nacionalnih izbora, podnosilac žalbe zahteva od IPŽP da preduzme odgovarajuće mere kako bi osigurao da svi pravilnici, vodiči, materijali za objasnjenje i drugi dokumenti na osnovu kojih CIK organizuje izbore i proces glasanja budu u potpunosti u skladu sa ustavnim i zakonskim poretkom, eliminišući kršenja prava osoba sa invaliditetom i garantujući pravičan i inkluzivan proces. Žalbi su priložene dve fotografije Vodiča, kopija emaila poslatog u CIK 10.11.2025. godine.

U odgovoru na žalbu dostavljenom od strane Centralne izborne komisije CIK, ističe se da se na osnovu člana 89 Zakona br. 08/L-228 o opštim izborima u Republici Kosovo, člana 10 Izbornog pravilnika 12/2025, Glasanje, Prebrojavanje na biračkom mestu i upravljanje biračkim mestom, Procedure glasanja i prebrojavanja na biračkom mestu (Drugi krug izbora) – Strana 16-17, određuje detaljna procedura za glasanje uz pomoć. Nakon usvajanja Procedure glasanja i prebrojavanja na biračkom mestu za drugi krug lokalnih izbora 2025, CIK, u cilju pojašnjenja pravila i procedura za glasanje uz pomoć, kako bi svaki građanin mogao da ostvari svoje pravo da glasa na jednak, bezbedan i tajni način, izdao je Vodič za glasanje uz pomoć, koji je poslat svim terenskim kadrovima CIK-a.

Panel za izborne žalbe i predstavke – IPŽP, nakon razmatranja žalbe i priloženih dokumenata, prigovora, odgovora na žalbu, utvrdio je da:

-Žalba je neosnovana.

Panel nakon pregleda priloženih dokumenata i odgovora na žalbu dostavljenog od strane CIK-a, ocenjuje da su tvrdnje Udruženja Down sindrom Kosovo neosnovane i kao takve ih odbija kao neosnovane, zbog činjenice da se na osnovu radnji opisanih u žalbi nije uspelo da dokaže da je CIK stvorio prakse ili vodiče koji narušavaju prava građana sa invaliditetom tokom izbornog procesa.

Prigovori podnosioca žalbe da je prilikom sastavljanja Vodiča o glasanju uz pomoć od strane CIK-a, ne stoje, ovo se zasniva i na zakonskim odredbama člana 89 stav 6 Zakona br. 08/L – 228 o opštim izborima, u kojem članu na odlučan način stoji da "Birač koji ima invaliditet na način da nije u stanju da označi ili ubaci glasački listić, može biti pomognut od strane druge osobe koju birač izabere, pod uslovom da je osoba koja pomaže birač u istoj biračkoj stanici kao i birač. Takva osoba pomaže samo jednom biraču i nije član izbornog odbora ili akreditovani posmatrač, izuzev za članove užeg kruga porodice. Za ovu vrstu glasanja, CIK će odrediti kriterijume izbornim pravilnikom.", dok se u članu 10 stav 5 Izbornog pravilnika br. 12/2024 glasanje, prebrojavanje na biračkom mestu i upravljanje biračkim mestom, na odlučan način kaže da "birač koji ima invaliditet na način da nije u stanju da označi ili ubaci glasački listić, kada se njegov invaliditet potvrdi odgovarajućom dokumentacijom, može biti pomognut od strane druge osobe (pomoćnika) iz iste biračke stanice, koju je izabrao birač". Dok se u članu 10, stav 5, podstav 5.5 jasno određuje

da " pomoćnik može pomoći u glasanju osobi sa invaliditetom, držeći joj ruku i omogućavajući da birač sam označi glasački listić. U slučaju da birač ne može da ubaci glasački listić u kutiju, tada pomoćnik pomaže u tom procesu". Na osnovu gorenavedenih odredbi, Panel ocenjuje da je Službeni vodič za procedure glasanja uz pomoć od 09. novembra 2025. godine CIK-a, ispravan i da je isti u skladu sa odredbama ZOI-a.

Panel je razmotrio prigovore podnosioca da predmetni Vodič nije u skladu sa ustavnim i zakonskim poretkom, i utvrdio je da ovi prigovori ne stoje iz razloga što je Vodič za glasanje uz pomoć u skladu sa odredbom člana 89 ZOI-a i članom 10 stav 5 Izbornog pravilnika br. 12/2024. Što se tiče tvrdnji podnosioca da je ovakvim Vodičem prekršen Zakon br. 05/L-021 o zaštiti od diskriminacije, Panel je razmotrio prigovore podignute od strane podnosioca, međutim ocenio je da kriterijumi određeni za procedure glasanja uz pomoć određeni u ovom Vodiču ne smatraju se diskriminatorским za birače koji su sa invaliditetom, budući da su ovi kriterijumi određeni u Vodiču za glasanje uz pomoć CIK-a u skladu sa Zakonom br. 08/L – 228 o opštim izborima.

Uzimajući u obzir gorenavedeno, Panel ocenjuje da podnosilac žalbe u podršci svojim tvrdnjama, nije pružio jasne i uverljive dokaze, iako na osnovu člana 117 stav 3 ZOI-a, teret dokazivanja pada na podnosioca, u kojem članu na odlučan način stoji da "Odluka o žalbama od strane IPŽP-a zasniva se na jasnim i uverljivim dokazima".

Stoga, iz gore iznetih razloga i u skladu sa članom 13 stav 2 Pravilnika IPŽP-a br. 01/2025, o proceduri razmatranja i odlučivanja o žalbama, kao i članom 117 stav 3 Zakona br. 08/L-228 o opštim izborima u Republici Kosovo, Panel je odlučio kako je navedeno u dispozitivu ove odluke, odbacivši žalbu kao neosnovanu.

IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE

ZP.Abr.5/2025 datuma 05.12.2025. godine

Predsedavajući panela,

Ramuš Bardiqi

PRAVNI SAVET: Protiv ove odluke dopuštena je žalba prema članu 118 stav 4 Zakona br. 08/L-228 o opštim izborima u Republici Kosovo, Vrhovnom sudu Kosova, u roku od četrdeset osam (48) sati od trenutka primanja-prijema ove odluke.